

Závěrečná zpráva k poskytnuté dotaci v oblasti zdravotních služeb v roce 2023

Název projektu: Domácí hospic Cesta domů
Donátor: Městská část Praha 3
Příjemce: Cesta domů, z. ú.
Heleny Kočvarové 1583/1, 140 00 Praha 4
IČ: 265 28 843

Stručná anotace

Cesta domů je nezisková organizace, která se od roku 2001 zabývá komplexní pomocí umírajícím a jejich blízkým. Cílem organizace je zlepšit v České republice podmínky péče o umírající, jejichž poslední chvíle jsou často doprovázeny utrpením, osamělostí a ztrátou lidské důstojnosti. Cesta domů usiluje o dosažení tohoto cíle jak prostřednictvím poskytování přímé komplexní pomoci umírajícím, vážně nemocným a jejich pečujícím blízkým, tak snahou o zlepšení postoje společnosti ve vztahu k umírajícím a k umírání jako takovému.

V oblasti přímé péče naše organizace provozuje **Domácí hospic** a **Ambulanci paliativní a podpůrné péče**, jejichž činnost umožňuje lidem na konci života žít poslední dny důstojně, bez zbytečné bolesti a strádání a zároveň v domácím prostředí a mezi svými blízkými. Multidisciplinární tým domácího hospice složený z lékařů, zdravotních a psychosociálních pracovníků, psychoterapeutů, kaplana, odlehčovacích asistentů a dobrovolníků poskytuje komplexní služby umírajícím a jejich rodinám 7 dní v týdnu a 24 hodin denně ve vlastním sociálním prostředí. Pacientům jsou k dispozici také kompenzační pomůcky, bez nichž by setrvání v domácím prostředí často nebylo možné. Služby pracovníků hospice jsou poskytovány rovněž bezprostředně po smrti pacienta a pozůstalí jsou v případě potřeby dále doprovázeni.

Hodnocení realizace

Projekt Domácího hospice Cesta domů pokračoval již dvacátým druhým rokem. Cíle projektu se podařilo naplnit i v podpořeném období, neboť Domácí hospic Cesta domů umožnil prožít poslední týdny života 365 umírajícím pacientům (z toho 6 dětským), z toho 21 pacientům z MČ Praha 3 (tj. 6 %). V průměru jsme se o pacienta starali 13 dní (medián 6

dní), celkově bylo uskutečněno 1 662 návštěv zdravotníků u pacientů. 85 % našich pacientů bylo onkologicky nemocných, v produktivním věku bylo 23 % našich pacientů.¹

Multidisciplinární tým hospice poskytoval kvalitní a bezpečné služby pacientům, erudovaný poradenský a konzultační servis, zvětšila se nabídka zdravotnických pomůcek v půjčovně, která slouží nejen pacientům hospice, ale také široké veřejnosti. Ambulance paliativní a podpůrné péče neustále rozšiřuje své možnosti a zvyšuje kapacitu k ambulantní péči. Ambulance nabízí konzultaci nevléčitelně nemocným při vedení léčby bolesti a dalších nežádoucích příznaků provázejících závažné onemocnění, diskusi nad cíli péče a vypracování plánu další léčby a péče.

Snažíme se stále nabízet služby domácího hospice pacientům, kteří nemají pečujícího přítomného 24 hodin denně. V těchto případech můžeme pacienta přijmout do péče s cílem léčby přidružených symptomů onemocnění po tak dlouhou dobu, dokud je pro pacienta péče bez přítomnosti pečující osoby bezpečná. V průběhu této doby v předstihu plánujeme a s pacientem domlouváme přesun do zařízení lůžkové péče. U osaměle žijících lidí tedy není naším cílem umožnit jim zemřít doma, ale zůstat doma co nejdéle, s kontrolovanými symptomy, které jejich pokročilé onemocnění přináší, a v předstihu domluvit přemístění do lůžkového zařízení (nejčastěji lůžkový hospic).

Specializovaná paliativní péče našeho zdravotnického týmu umožnila terminálně nemocným pacientům dožít poslední týdny života v domácím či jiném přirozeném prostředí a mezi svými blízkými. Zdravotní péče byla poskytována pacientům nepřetržitě po celý rok a díky pohotovostní službě lékařů a sester Cesty domů rovněž 24 hodin denně.

Souběžně probíhaly i další projekty, zaměřené na zlepšování hospicové a paliativní péče. Paliativní knihovna sloužila ke zvyšování odbornosti zdravotnických i nezdravotnických pracovníků hospice, ediční činnost sloužila i pacientům hospice a jejich rodinám, v neposlední řadě našel podporu a potřebné informace z oblasti zdravotní, psychosociální, duchovní i právní stále rostoucí počet klientů webového poradensko-informačního portálu www.umirani.cz. Tyto aktivity a jejich záběr by nebyly myslitelné bez podpory mnoha subjektů státní správy, samosprávy, obchodní sféry i velkého množství individuálních dárců, dobrovolníků a sympatizantů a v neposlední řadě bez našeho pečlivého plánování a řízení finančních zdrojů.²

Účelnost a správnost vynaložených nákladů potvrzuje mimo jiné závěr pravidelného nezávislého auditu³; o spokojenosti pacientů s našimi službami pak svědčí mnoho ústních i písemných hodnocení péče a zpětnovazebních dotazníků, které archivujeme.

¹ Statistika k 30. 9. 2023

² Cesta domů v rámci své politiky transparentní finanční politiky zveřejňuje seznam dárců a získaných finančních prostředků na svých webových stránkách a ve veřejně přístupné výroční zprávě.

³ Podrobné závěrkové dokumenty a zpráva auditora jsou k dispozici na webových stránkách Cesty domů.

Projekt byl realizován způsobem popsaným v žádosti o dotační podporu a oproti žádosti nedošlo k žádným změnám.

Realizací projektu se podařilo významně přispět k dlouhodobým cílům:

- zlepšit situaci umírajících dětí a dospělých na území hlavního města Praha, a to prostřednictvím přímé péče o nemocné a jejich rodiny i nepřímo – například edukační činností pro odbornou i laickou veřejnost.
- umožnit dětským pacientům trávit poslední dny života v domácím prostředí s rodiči a sourozenci za podpory týmu poskytujícího specializovanou paliativní péči i na území Středočeského kraje.
- rozvíjet spolupráci s nemocničními paliativními týmy.
- podpořit rodiny v péči o jejich blízkého v domácím prostředí a poskytnout jim dostatek informací ke zmírnění jejich obav a pocitů nejistoty.
- navázat spolupráci se Záchranou službou hl. m. Prahy ve snaze o snížení počtu terminálních hospitalizací umírajících pacientů, pokud mají možnost, aby o ně rodina pečovala doma a zdravotnický tým domácího hospice má okamžitou kapacitu k přijetí do péče.
- rozšířit povědomí české veřejnosti a zejména lidí, kteří umírají, o možnosti volby domácího prostředí, kde mohou žít až do konce mezi svými blízkými.
- zlepšit informovanost české veřejnosti o smrti jako takové, přispět k její detabuizaci a jejího přijetí lidmi jako přirozené součásti života.

Způsob hodnocení

- Základní hodnocení provádí každý týden primářka a zástupce ředitele na schůzi multidisciplinárního týmu.
- Další stupeň hodnocení probíhá jednou měsíčně na schůzi vedení Cesty domů, jednou za dva měsíce na schůzi správní rady.
- Desetkrát ročně probíhá supervize zdravotnického týmu vedená profesionálním externím supervizorem.
- Podle potřeby probíhají individuální supervize zaměstnanců se supervizorem.
- Odborná hodnocení provádíme podle kritérií daných Standardy mobilní specializované paliativní péče, klíčovým kritériem je kvalita léčby i péče, naplnění očekávání pacienta a jeho pečujících, úspěšnost léčby bolesti a dalších symptomů atd.
- Zpětnou vazbu získáváme přímo od nemocných průběžně při každé návštěvě, (kvalita života pacienta a jeho pocit komfortu/ diskomfortu je základní vodítko při

postupu péče a léčby symptomů) a dále na podkladě vyhodnocení dotazníků vyplněných pečujícími po úmrtí pacienta.

Pokračování a udržitelnost projektu

Projekt Domácího hospice Cesta domů bude pokračovat i v roce 2024. Nadále se budeme snažit o hledání nových možností, jak nabídnout naši péči více lidem a různým diagnostickým skupinám. Po přestěhování do nových prostor v Praze Michli se již plně rozvinula činnost „kamenné“ ambulance pro nemocné, jejichž zdravotní stav umožňuje osobní návštěvu v ambulanci.

Od ledna 2020 jsou otevřena odlehčovací lůžka s hospicovými prvky. Primárním účelem je možnost odlehčit pečujícím o nemocné a umírající umístěním v pobytovém zařízení. Pro vážně nemocné a umírající, kteří vyžadují nepřetržitý dohled lékaře a sestry nabízí spojení sociálního lůžka s dostupností mobilní specializované paliativní péče, příp. jednorázové ošetření ambulance paliativní a podpůrné péče. Pobyt mohou využít klienti s život limitujícím onemocněním, kteří budou profitovat z dočasného přemístění do pobytového zařízení, aby pečující, kteří zajišťují každodenní péči, měli možnost odpočinku a získali čas na tvorbu plánu při návratu klienta zpět do domácího prostředí.

Snažit se budeme i o další navyšování kapacitních možností ambulance podpůrné a paliativní medicíny. Kromě návštěvní služby a vyšetření přímo v ambulanci nabízí ambulance možnost telefonické konzultace jak pro profesionální, tak pro laické pečující. Rádi bychom tuto službu rozšířili tak, abychom na žádost byli schopni reagovat rychleji. Naší snahou je předejít akutním a často terminálním hospitalizacím tam, kde lze dobrou léčbou symptomů a zklidněním situace pečujících nastavit plán péče v domácím prostředí; nabídnout akutní ošetření a zaléčení symptomů, vytvoření plánu péče a sociálně psychologické poradenství. Ze zkušeností za rok 2023 vyplývá, že dobré nastavení plánu péče v ambulantním režimu skutečně zabraňuje zbytečným převozům do nemocnice.

Od roku 2014 poskytujeme péči domácího hospice i pro dětské pacienty, od roku 2019 tento druh péče poskytujeme i na území Středočeského kraje, kde není jiný poskytovatel pediatrické mobilní specializované paliativní péče. Ve spolupráci s FN Motol jsme vypracovali funkční model referování a předávání dětských pacientů a spolupracujeme na vytvoření manuálu pro všechny poskytovatele, kteří by potenciálně mohli potřebovat předat dětského pacienta do péče mobilního hospice.